

Milan Pugelj:

Reza tega ne razume.

Glediški tajnik je bil poročen. To ga pa ni oviralo, da bi ne zahajal pogostoma na svojo roko v žensko družbo. Zadnje čase mu je ugajalo v stanovanju postarne subrete, gospodične Kordinove, ki stanuje v prvem nadstropju jako elegantne hiše. Trg, kjer stoji hiša, ne kaže posebno prometnega lica in je zaradi pokoja zelo prijeten.

Igralka ima pri sebi mlado služkinjo, svojo šestletno hčerko in sorodnico Rezo. Sama ne govori s človekom, dokler si ni uredila toalete. Njena soba je kakor oficina čarodeja. Na vsaki steni visi po dvoje in več zrcal, med okni stoji veliko zrcalo, nad umivalno mizo se sveti veliko zrcalo in na stropu nad posteljo je pribito podolgovato zrcalo z brušenimi robovi. Po mizicah, omaricah in mizah in omarah stoje lončki, večji in manjši, krtače in krtačice, bele in rožnate krpe, škatljice vseh barv in vseh velikosti in na podolgovatih krožnikih tube z mazili kakor pri slikarjih oljnate barve.

Če popoldne kdo potrka, se vse razvesele: gospodarica, ki ji pravijo mater Alma, Reza, ki je dobila priimek soror, in mala drobna Olgica, ki se je drži domače ime „mravljinček“.

— Ho, vzklikne mater Alma, Peterlin prihaja.

In vse odšume v vežo, se postavijo po vrsti ob steni, primejo z levico zadaj za domače halje, jih zaokrožijo in stisnejo k nogam, a z desnicami po vojaško salutirajo.

Reza ima konservatorij in živi sicer v Pragi, kjer poučuje na neki šoli klavir in petje. Stara je okoli petindvajset let. Spada med tiste ženske, ki so za človeka brez pomena, dokler ž njimi ne govori. Ni lepa in ni grda. Na moškega more učinkovati šele takrat, kadar ž njim občuje. Vse je odvisno od njenega družabnega postopanja, od njene figure nič.

Gospod Peterlin stopa po veži malomarno, v suknji in s cilindrom na glavi in se ne ozre na domačice, ki stoje v običajni pozi in salutirajo. V predsobi odloži suknjo, cilindar in palico, in ko hoče suknjo obešiti, skoči vanjo Reza, a za cilindrom zagrabi Olgica in vtakne vanj svojo drobno plavolaso glavico.

Mater Alma ga prime za desnico in mu jo obrne tako, da se obesi nanjo z levico. Odpelje ga v sobo in posadi na divan. Kliče ga s hrvatsko končnico: Kako, tajniče? Da si mi zdrav, tajniče!

Zmenita se za vino, za rdeče, črno ali belo, in služkinja ga gre iskat. Med tem prideta Reza in Olgica brez suknje in brez cilindra. Olgica pleza po materi, zdaj po kolenih, zdaj po ramah, Reza sede na drugo stran tajnika in prične se zabava. Pripovedujejo si najprej novosti dneva in pridenejo k vsaki komentar. Potem pove tajnik najnovejši dovtip, ki je po navadi precej pikanten. Ko se mater Alma in soror Reza nasmejeta, poljubi mater Alma Olgico glasno cmokaje in reče usmiljeno: Ubogi mravljinček, vsega te bodo pohujšali!

A mravljinček se ne zmeni ne za dovtip, ne za opomnjo materino in pleza iz naročja za vrat. Jaha s prijaznim otroškim obrazkom, z drobnimi ročicami se drži matere za čelo, a tenke nožice z dolgimi rjavimi nogavicami in z rjavimi šlapicami moli daleč naprej.

Med tem prinese služkinja vina. Gospoda trka in obnavlja bratovščine. Peterlin daje prednost materi Almi in ne ve se, ali zato, ker mu je bolj pri srcu, ali zato, ker je gospodinja. Olgica zadremlje v naročju, a gospoda leze skupaj in se nazadnje tišči z ramami in drži z rokami. Gospod je sijajne volje. Enkrat poljubi lice, sence ali lase Reze, enkrat matere Alme. Reza se ozre večkrat po strani nanj in takoj nato pritisne čelo na njegovo lice, ker se ji zdi v svoji dobri volji in šegavosti nenavadno lep in prikupen. Obraz mu žari v neki sveži rjavi luči, zobje se mu svetijo izpod nevelikih črnih brk in čelo mu je visoko in jasno. Če mu napravi katera poklon, ga odbije z veselim sarkazmom, da odleti, kakor bi vrgel žogo ob steno. In ko mu šegavo pokaže mater Alma svojo nogo do kolena, se namrdne s kratkočasnim preudarkom.

— Za moj okus nekoliko preborno!

In vsi se smejejo, tudi mater Alma, dasi je nekoliko užaljena. —

Nekoč v nedeljo je prišla nenadoma neka ženska in jih zmotila. Subreta je morala k njej v sosednjo sobo in z Rezo sta ostala sama. Mračilo se je oprezno in počasi. Ker so visele preko okna goste zavese, je bilo v sobi še hitreje vse temno kakor zunaj. Omare, postelja, slike po stenah, drobne figurice po mizicah v kotih — vse je utonilo kakor v črni megli. Peterlinu so se jele ustavljati besede, kar je bilo nekaj izrednega. Mesto šale je silila vanj neka megla kakor tista, ki se je zdelo, da je zagrnila pohištvo. Iz tretje sobe se je čulo oddaljeno govorjenje. Služkinja je odprla vrata in rekla:

— Ali naj prinesem luč?

In oba sta se oglasila obenem, kakor da bi se bila tako dogovorila.

— Ne!

Reza je molčala. Sedela je sključena naprej, glavo povešeno na levo in roke v naročju. Peterlin je neprenehoma čutil v nosu vonj njenih rjavih las, mehkoben, lenoben, prijeten vonj, ki obveva in opreza ude kakor mlačen veter, pijan vonjave vročega rožnatega polja. Pretegnil se je, nagnil nazaj in gledal od strani Rezin život. Spominjal se je od prej temne rdečine njene obleke, o kateri se mu je zdelo, da se ji nenavadno prilega. Njen vrat mu je ugajal. Bil je bel in vitek ženski vrat z nenavadno lepim tilnikom. Prijel jo je naenkrat z roko, jo pritisnil k sebi in ji poljubil ta tilnik. Nato jo je nagnil nazaj in ji poljubil ustne. Pri tem je čutil neko posebno gibčnost in mehkobo njenega telesa, kakršne — si je domišljjal — do takrat še ni imel v svojih rokah. In dvignil jo je zopet nazaj in se nežno zagrizel v njen tilnik.

Reza je naenkrat dvignila glavo in se zravnila, kakor bi se prebudila.

— Kaj pa delava?

Peterlin ji ni odgovoril. Ko se je ozrla vanj, jo je poljubil na oko. Nagnil jo je nazaj in pritisnil svoja usta na njena. Tako sta mirovala dolgo.

Mater Alma je odprla na široko vrata in se oglasila.

— No, ta je lepa! Poljubujeta se, saj sem vedela. Nežka, daj luč!

Prišla je v sobo z Olgico, ki se je je držala okoli vrata in ji visela po životu. Sedla je k njima in jih ogledovala. Čudila se je in dejala nekoliko pikro.

— Poglej jih! Izgledata kakor dva idealizirana poeta.

Luč jima je bila zoprna. Pekla ju je v oči in bilo je tudi, kakor bi izginila iz sobe vsa tista topla ubranost in bi postalo mrzlo kakor na jesenskem strnišču.

— No, ali se bosta kaj oživela? Pojdita, pojdita, oslička zaljubljena!

Vstala je, položila Olgico nekoliko trdo na posteljo, da je zajokala in ji zlezla nazaj za vrat. Odnese jo je s seboj v kuhinjo in se jezila tam nad Nežko, čemu spušča take babe v hišo, kadar imajo že itak obisk.

Peterlin pa je med tem zopet objel Rezo, jo nagnil nazaj in pritisnil svoja usta na njena. Ko je odhajal, mu je šla Reza odpirat. In med vežnimi vrati jo je poljubil na usta — dolgo in strastno.

Odšel je počasi po prazni ulici in si izmislil do doma najdaljšo pot. Hodil je nad eno uro in spotoma mu je bilo toplo in blago. Doma je šel tiho v svojo sobo in legel. Spal je sladko in zadovoljno.

II.

V kavarno je zahajal po kosilu, da je bral jutranje časopise, in zvečer po šesti uri, da je bral večerne. In po kosilu in po šesti uri je šla mimo kavarne Reza z Olgico ali s prijateljico ali tudi sama. Nasmejala sta se prijazno drug drugemu, in ta pozornost od njene strani mu je laskala. Enkrat jo je tudi dobil spotoma, ko je zavil v kavarno. Bila je sama.

— Kam? jo je vprašal, a Reza se je smejala z očmi, gledala vanj in zganila rami. To, kako je zaokročila pri tem ustne, mu je bilo še posebno všeč. Predlagal je izprehod ob reki, ki je tekla skozi mesto, in šla sta. Razkrila mu je spotoma vse: kdo je njen oče, kje je in tako naprej. Mati živi ločena, oče ima neko nesramno mlado žensko. Njeno življenje je neveselo. Ljubila je že večkrat, a vselej je bila nesrečna. Njena slabost tiči v tem, da je preodkritosrčna. Moški se pritožujejo, češ da so ženske hinavke, a njej se zdi, da žele sami hinavk. V Pragi, kamor se kmalu vrne, živi enolično. Čehov, s katerimi se je seznanila do zdaj, ni mogla ljubiti. Če jo obišče v Pragi, naj pride v nedeljo. Razkazala mu bo vse in ves dan ostane pri njem.

Prišla sta v gostilno na praznem koncu mesta in sedla v drugi prazni sobi za vrata. Dobila sta vina, in ko so utihnili v sosednji sobi koraki, se je sklonil Peterlin k njej in jo objel, tiščal k sebi in poljubljal v dolgih strastnih poljubih na usta. Če je kdo odprl vrata, je pripovedovala ona naprej in svalkala bele krušne drobtine.

— Pusti to, je dejal on, ker se mu je zdelo mečkanje belega kruha, ki je postajal pod prsti siv in nazadnje črn, neprimerno in neokusno.

Reza ga je hvaležno pogledala in postrgala drobtine z dlanjo pod mizo. Nato si je obrisala roke z robcem. Pravila je, da se ona več ne kapricira na takega prijatelja, ki bi jo poročil. Skromna je in srečna, če ji kaže simpatije človek, s katerim lahko in rada občuje.

Soba je imela bele stene in na njih je viselo par zelo majhnih črnih slik, menda fotografij domačih in sorodstva. Mize so bile belo pregrnjene in za neveliko štirioglato zrcalo z drobnim zlatim okvirjem so bile zataknjene velike bele rože iz papirja. Bilo je ne- navadno svetlo in jasno.

Peterlin je resno mislil nato, da bi obiskal Rezo v Pragi. In dejal je odkritosrčno:

— Pripeljal bi se k vam, a z denarjem je vrag!

— Seveda . . . Veste, stanovanje vas ne bi nič veljalo. Stanovali bi pri meni, spali bi na zofi, ali če bi hoteli, tudi na postelji, potem bi spala jaz na zofi . . .

— E, e . . .

— Ljudje so lahko povsod — pošteni. Če spita dva vsak v svoji sobi ali v isti sobi . . . lahko se vedeta enako dostojno. Jaz bi rekla gospodinji, da se pripelje moj brat. Ali ste mi kaj podobni?

In ko sta vstala in plačala, ga je potegnila pred zrcalo.

— Slaba je. Nič mi niste podobni. Jaz ima podolgovat obraz, vi pa okroglega. Jaz držim spodnjo ustnico nekoliko preko zgornje, vi pa zgornjo preko spodnje.

— Nekaj sva si že podobna, saj sva oba človeka. In za gospodinjino utegne biti to dovolj.

Pet dni pozneje je prejel Peterlin od Reze pismo, kjer mu je pisala, da obišče zvečer gledišče — parter, vrsta deveta, sedež sedmi na levi — in da jo bo veselilo, če se snideta za par hipov. Prišel je sedet na prazen prostor za njenim hrbtom med prvim in drugim dejanjem. Opisoval je kratkočasno njena ušesa. Če se pogleda pri luči mimo njenega lica, pa zamrgoli majhnih belih dlačic, ki se premikajo druga mimo druge, kakor bi marširale. Njen nos je obrnjen nekoliko na levo plat, kar se pa tiče linije v profilu, ne dela skaze.

Po drugem dejanju — igrali so Puccinijevo „Madame Butterfly“ — sta odšla iz gledišča. On je žvižgal melodije, ki jih je ravnokar mimogrede poslušal, stiskal in skrival glavo v dvignjeni ovrtnik svršnika, kakor bi ga zeblo, in ji ponudil roko.

— Žejen sem, je rekel. Pojdiva na pivo.

Šla sta v krčmo, kjer je bilo mnogo pivcev. Od vseh miz so ju ogledovali. Reza je sedla tako, da jim je obrnila hrbet. Ona je pila vino, on pivo. Govorila sta malo in zdelo se je, kakor da bi poslušala druge ljudi. Ali tudi za te se nista brigala.

Iz gostilne sta šla v kavarno, kjer je igral preglasen orkester. Kdor se je hotel tam sporazumeti s svojim prijateljem, je moral kričati. Ni bilo odstavka, ki bi ga ne ponovili godci v fortissimu. Godli so na vso moč „Promisli, Mařenko“ iz „Prodane neveste“, in takrat se je Peterlin na glas, a nekoliko umetno smejal.

Ko sta šla iz kavarne, se je že nagibala noč, a njima se je zdelo, da sta komaj dobro stopila iz gledišča.

— Zdaj je spomlad, konec aprila . . . ta zrak, taka noč, to mi ugaja, je dejal on. Ali ne bi še malo pošetala?

— Da, je pritrdila ona in se obesila nanj.

Šla sta iz mesta proti drevoredu. Vse je bilo tiho, nikjer nikogar. Hiše so spale, dolge ulice in ceste tudi. Po drevoredu je kapala rosa od še golih vej in vejic, po katerih so čepeli popki brstja kakor orehi. Nebo je bilo polno zvezd in ščip je sijal iznad daljnega hriba, kakor bi nameraval tisti hip izginiti. Ozračje je bilo sveže in zdravo.

Prišla sta daleč v gozd do klopi. Peterlin je sedel in si posadil Rezo nežno in mehko na kolena. Sede je slekel svršnik in jo zavijal vanj, kakor bi se bavil z bolehnim otrokom.

— Ali te zebe, je vprašal in glas se mu je tresel.

— Ne . . . Kako!

Oklenila sta se drug drugega, vzdihnila sta nevede in nehote, svršnik je zdrknil med tem na tla, ne da bi kateri opazil. V poljubih nista mogla najti več dovolj slasti in potešenja za tisti veliki ogenj, ki se je vžgal v njunih telesih in zaplamtel nocoj kakor še nobenkrat ne.

Čez dolgo, ko se je širila že okrog siva in trezna jutranja svetloba, ko ni bilo več ne zvezd ne meseca, je rekla ona, sloneč z obrazom na njegovi rami.

— Jaz sem vedela, kaj bo . . . ko sva šla iz kavarne, sem vse vedela.

In to je pravila, kakor bi očitala nekaj žalostnega sama sebi in ne njemu.

— Pojdiva! je dejal pogumno Peterlin.

— Počakaj še majčkeno . . . poljubi me . . . tako . . . zdaj, če ti je prav!

Ko sta se poslavljala na koncu drevoreda, se je obešala ona nepretrgoma nanj in vzdihovala.

— Doma me bo Alma pikala . . .

— Saj res; že dolgo me ni bilo k vam. Jutri pridem!

— Ne, bolje je, da ne!

— Ohrani Bog te v cvetu, je zaklical naenkrat in ji stresel krepko roko. Okrenil se je in korakal veselo in moško po praznih trotoarjih. Žvižgal je nalahko in se vmes včasih posmejal samemu sebi.

— Ti si grd človek, je mrmral zadovoljno. Kaj pa delaš? Zopet si skočil čez ojnico!

Bil je veder in čil, kakor bi bil prestal neko nevarnost ali dovršil nalogo, ki bi jo bil moral izvršiti. Zdaj bi ostalo na enkrat vse za njim, kar je bilo nevarnega ali ukazanega, in on bi bil prost skrbi, zadovoljen in vesel.

— Končano je, končano je — je polglasno brenčal, kakor basist v operi.

Doma je odšel tiho v svojo sobo, se naglo slekel in zaspal. Zjutraj mu je pretila žena s kazalcem, a on se je zravnal pred njo, stopil s prsti desne noge postrani pred levo, držal pokonci peto, položil desno roko na srce, iztegnil levo v zrak in zadeklamiral:

— Jaz sem Rado Peterlin, tvoj verni Lohengrin!

V ohlapni spalni srajci z zavihanimi rokavi in zelenimi obšitki, v rumenih spodnjih hlačah, ki so se tesno oprijemale nog, kuštrav in nekoliko zapit je učinkoval jako kratkočasno.

III.

Že drugi dan je prejel v pisarni od Reze pismo. Pisala je, da gre popoldne daleč v predmestje po opravku. Ljubo bi ji bilo, če bi jo spremil. Sedel je takoj za mizo in ji odgovoril brez vzroka in pomisleka. „Ker mi je vsled nujnega posla nemogoče ugoditi Tvoji želji, Te prosim, da me oprustiš.“

Ko je čital po kosilu ali proti večeru naslednje dni v kavarni časopise, sedeč tik velikega svetlega okna, se mu je vsakokrat zadelo, da stoji nekdo zraven na trotoarju in ga gleda. Dvignil je glavo in videl Rezo. Pokimal ji je v pozdrav in se nasmehnil, a temu nasmehu ni manjkalo ironije. In zraven si je dejal v mislih:

— No, ta je lepa! Vedno mi gleda čez rame!

Drugič je oddaleč videl, da ga je čakala. Ozirala se je sem, ozirala tja, in ko ga je na križišču zagledala, je šla naravnost proti njemu. Ž njo je bila Olgica, in da bi se izognil pogovoru z Rezo, kateri bi se moral opravičevati, je govoril z otrokom. Pobožal je njena nežna lica in rekel:

— Kako je s tabo, mravljincek?

— Dobro, je rekla. Mama mi je kupila medveda, ki renči.

— Pa se ga ne bojiš!

— Ne! Saj ni živ. Pridite ga pogledat. Če je vam prav, ga vam tudi prinesem pokazat.

— No, to mi je ljubše! Prinesi ga!

— In vi, gospodična? Izgledate imenitno. Toda . . . v pisarno moram.

In poklonil se je in naglo odšel.

Drugi dan sta prišli k njemu v pisarno z medvedom, velikim, rjavim in smešnim, ki je zarenčal, če ga je kdo nagnil naprej. Peterlin se je vljudno smehljaj, ali v mislih si je govoril pikro in nejevoljno:

— Vsako priliko izrabi, vsako priliko . . . in vse to tako vidno, tako namenoma. Na zadevi ni okusa . . . pusta ženska stvar, prehajajoča v neprijetnost.

Iz ročne torbice je privlekla Reza dve podolgovati sliki. Rekla je, da jih je prejela ravnokar od fotografa.

-- Mislim, da ni nobena posebno dobra, je dodala.

Peterlin je čutil, kaj pričakuje. Želi, da bi jo zaprosil za eno ali drugo, in tega ni maral napraviti.

— Obe sta jako dobri, je pohvalil, in gledal je njo in sliki. Pri tem je videl, da predstavljata sliki lepšo žensko, nego je ona. Krog ust ji je drhtela trpka poteza, ki ji je kazila ves obraz. Iz vseh kotov — iz oči, okoli ust, okoli nosu — je silila na dan neka posebna jezna žalost, ki se mu je zdela smešna. Njen nos, nagnjen nekoliko na levo plat, je bil brez izraza, dolg, pust in neskončno zapuščen, izgubljen, prazen in neumesten. Kadar je vzdihnila, se ji je napel vrat, ki je bil sam na sebi bolj moški nego ženski, in na njegovem vrhu je izginila majhna in neporcijonalna brada. Skrila se je pod kožo, kakor bi je sploh ne bilo, in od ust do izrezane bluze se je širila prazna dolgočasna in brezoblična plast vratu.

— To se motite, je dejal Peterlin, namreč . . . glede slik. Obe sta prav izborni. No, zdaj pokaži še ti, mravljinček, svoje. Daj sem medveda!

Vzel ga je v roke in nagibal naprej, da je porenčaval.

— Prav dobro, je rekel, prav dobro.

— Jaz — se je oglasila Reza s hripavim glasom — te dni odpotujem . . . v Prago.

— Tako, tako, je kimal in skoro ni mogel skriti veselejšega čustva, ki ga je naenkrat preplavilo.

— Prej se morava še vsekakor videti . . . za dalj časa, gospodična Reza.

— Da, prosim vas! Gotovo, kaj ne?

Odšli sta. — Na pisma, ki jih je dobival pozneje, sploh ni več odgovarjal. Čemu plačuje postreščke, si je mislil. Ali ji preostaja toliko denarja? In po mislih mu je brodilo z neko jezo posebno to, da žive v življenju ljudje, ki ne znajo nobene stvari končati. Vse, kar jim pride pod roke, vlečejo v neskončnost. Ko vidijo, da je že davno pri kraju, slepe sami sebe, da bi ne videli. Čudni ljudje! Čar najlepših stvari je mnogokrat, če ne vedno, v njihovi kratkobi, konciznosti!

Natakar v kavarni mu je prinesel velik popirnat zavoj. Rekel je:

— To je dala neka gospodična za vas. Rekla je, da je perilo

— Dobro, dobro.

Peterlin je pri koncu nekoliko razvil in videl ogromen šop velikih strupeno-rumenih močvirnih rož.

— To naj znači ljubosumno ljubezen . . . Smešno, zoprno . . . Premislil je, zavil nazaj in dal natakarku.

— Vržite, prosim vas, v stranišče!

Postalo mu je mučno. Ko je stopil v novo ulico, je gledal pozorno daleč naprej po ženskah, če bi ne opazil morda kje njenega slamnika, da bi se še pravočasno umaknil. V kavarni je sedel v skrite kote. Če je sedel pri oknu, ga je zagrnili. Koncem maja — bila je nedelja — je prišla k njemu na dom. Čital je neko dramo.

— Prosim, oprosti, jaz odhajam . . . prišla sem, da se poslovim. Govorila je naglo. Ponudil ji je prostor na zofi.

— Vedela sem, da je vaša, tvoja . . . ne vem kako bi ti rekla —

— Kakor ti je laglje!

— Vedela sem, da je tvoja žena odpotovala . . . k staršem ali kam.

— K staršem, imaš prav. Za teden dni.

— Prišla sem, da izvem . . . Jaz sem jako nesrečna! Tebi je neprijetno, mučno, vem, a jaz, ne zameri, trpim, strašno trpim —

V sobi je bilo nekoliko mračno zaradi težkih temnordečih zaves, ki so zastirale od obeh strani skoro do srede okno. Po temnih stenah so se zamolklo svetlikali okviri slik in figure, ki so bile po slikah — se je zdelo — da gledajo in strme vse v Rezo, v neznanke, ki je niso vajene, in čakajo, kaj bo naredila. Tudi kipi in kipci na omarici nasproti zofi so zrlili vanjo. Posebno pozorno in smešno je škilil veliki Kitajec v pisani halji in rdeči kapi.

Rado je vstal, stopil k oknu in si stiskal nos. Nato je nenedoma trikrat kihnil.

— Ne norčuj se, ah . . . Kaj ti je?

— Nič, saj se ne norčujem. V nosu, čisto pri strani, mi raste neka brka. Če to izpulim, kihnem dvajsetkrat zapored.

Peterlin je zopet silovito kihnil. Dodal je z ihtečim glasom: Izpulil sem jo . . . po nesreči . . .

— Jaz nisem, je dejala ona s tresočim glasom, jaz nisem . . .

— Kaj nisi?

— Vlačuga, je zakričala in začela naglo in tiho jokati.

— Kdo to misli? Bog ne daj! Ti si dobra, poštena ženska. To stoji. Ti si predobra. Tvoja slabost je dobrota!

Počasi je ponehaval ihteti in iz torbe je privlekla moško pismo.

— Mnogi, je rekla slabotno, me žele, a jaz, jaz . . .

— Ti jih ne maraš!

— Dobri, boljši gospodje . . . tukaj . . .

— Jasno!

— Tukaj mi je pisal gospod dr. Bajt, profesor, mlad . . . zvedela sem, da bi me rad poročil.

Peterlin pogleda vanjo stoječ sredi sobe, tiščeč robec na nos in si misli: Za božjo voljo! Zopet nima popolnoma nič brade! Utopila se je v prostranem vratu. In na glas pravi:

— Dr. Bajt je simpatičen, poznam ga. Imeniten fant!

— Vidiš, ponuja se mi. Evo, njegovo pismo!

— Ljubi ga!

— Ne maram ga!

— Jasno!

— Kako to . . . jasno?

— Jasno, naravno!

— Ti si pa oženjen!

— Da!

— Nesrečno!

— Da!

— In me ne maraš!

— Da!

Oba umolkmeta, in podobe s slik in zlasti škilasti Kitajec — vsi gledajo vanjo, zadržujejo sapo in čakajo v tihem strahu, kaj bo naredila.

Peterlin gre do okna, se tam obrne in pravi:

— Midva sva doživela, kar je bilo nama namenjeno in kar je bilo obema prijetno. Jaz ne vem, kaj še zdaj hočeš!

Reza si grize spodnjo ustnico in mečka krčevito robec. Vstane naglo, iztegne desnico z nekoliko nazaj privihanimi prsti in mu jo odločno in moško ponudi.

— Zbogom torej!

— Imej se dobro!

Streseta si krepko roke, in Reza odide v tisti temnordeči obleki, v kateri mu je nekoč ugajala, in nekoliko sklonjena. Peterlin gre k oknu in gleda za njo po ulici. Iz njenih neodločnih ženskih korakov, iz njenih gibov in gub sije odsev temne, težke in rezke tragedije, katere pravega vzroka ona ne razume in ne more izprevideti.

Umakne se od okna, sede v naslanjač, vzame pričeto dramo in se pripravlja, da bi čital dalje.

— Zdaj je vendar konec, mrmra zadovoljno. Upajmo . . . konec je!

